

OMA PÄÄSIÄISENI

Osmo Tiililä, Oma Pääsiäiseni (WSOY 1967, s.213).

Pieni kirja taivaasta

Professori Osmo Tiililä oli tuottoisa sananjulistaja ja kirjailija. Hänen kynästään on lähtenyt suuria ja pieniä teoksia. Erinomainen tietoteos on KRISTILLISET KIRKOT JA MUUT YHTEISÖT (WSOY 1963, s.403). Oma pääsiäiseni kuuluu jälkimmäisiin kahdessa mielessä: 1, Sivumäärä on vaatimaton. 2. Tiililälle tyypillinen vankka dokumentointi ei tässä toteudu. Kirja on pitkälti ”kuvitteellinen”.

Tätä aihetta sivuaa myös Tiililän toinen kirja Kuolema (Kirjaneliö 1972, s.121).

”Luulen pelkästään mietiskelleeni, mutta kenties noihin hetkiin sisältyi muutakin.” Näin Osmo Tiililä aloitti kirjan, jota on pidetty hänen merkillisimpänä. Hän kirjoitti siitä, mitä kuvitteli tapaavansa taivaassa. Kirja on lopetettu pääsiäisenä 1967, ja se ikmestyi myöhemmin samana vuonna” (Junkkaala. Osmo Tiililä –Protestantti, s.698).

Tiililän mukaan kirja ei ollut mikään näky vaan teologista mietiskelyä, johon liittyi uskallettua kuvittelua (mt.s.700)

Aika jäänyt taakse

Tämän uuden ”henkiruumiini” suhde entiseen oli jäävä persoonayhteydeksi, minäyhteydeksi, mutta muuten oli kaikki oleva uutta. Katoavuus on nyt todellakin muuttunut katoamattomuudeksi, ja tällä onkin jo oikeastaan kaikki ilmaistu (s.25).

Tästä kuitenkin on kysymys, olisiko Herran ruumiillisuus vielä ennen helatorstaita ollut toisenlaista kuin lopulta kirkkaudessa (26).

*Niin, mitään pelkkää sielua tai henkeä en nyt ole olen **ruumiillisen ylösnousemuksen** läpikäynyt (27).*

Sielu on jumalanvastainen, ei ruumis. Sieluko siis olisi ”ansainnut” kuolemattomuuden ja ruumis tuhon! (28).

Välitilassa

”Oli rikas mies, joka pukeutui purppuraan ja hienoihin pellavavaatteisiin ja eli joka päivä ilossa loisteliaasti. Mutta eräs köyhä, nimeltä Lasarus, makasi hänen ovensa edessä täynnä paiseita ja halusi ravita itseään niillä muruilla, jotka putosivat rikkaan pöydältä. Ja koiratkin tulivat ja nuolivat hänen paiseitansa. Niin tapahtui, että köyhä kuoli, ja enkelit veivät hänet Aabrahamin helmaan. Ja rikaskin kuoli, ja hänet haudattiin. Ja kun hän nosti silmänsä tuonelassa, vaivoissa ollessaan, näki hän kaukana Aabrahamin ja Lasarusen hänen helmassaan. Ja hän huusi sanoen: 'Isä Aabraham, armahda minua ja lähetä Lasarus kastamaan sormensa pää veteen ja jäähdyttämään minun kieltäni, sillä minulla on kova tuska tässä liekissä!' Mutta Aabraham sanoi: 'Poikani, muista, että sinä eläessäsi sait hyväsi, ja Lasarus samoin sai pahaa; mutta nyt hän täällä saa lohdutusta, sinä taas kärsit tuskaa. Ja kaiken tämän lisäksi on meidän välillemme ja teidän vahvistettu suuri juopa, että ne, jotka tahtovat mennä täältä teidän luoksenne, eivät voisi, eivätkä ne, jotka siellä ovat, pääsisi yli meidän luoksemme.' Hän sanoi: 'Niin minä siis rukoilen sinua, isä, että lähetät hänet isäni taloon - sillä minulla on viisi veljeä - todistamaan heille, etteivät hekin joutuisi tähän vaivan paikkaan'.

Mutta Abraham sanoi: 'Heillä on Mooses ja profeetat; kuulkoot niitä'. Niin hän sanoi: 'Ei, isä Abraham; vaan jos joku kuolleista menisi heidän tykönsä, niin he tekisivät parannuksen'. Mutta Abraham sanoi hänelle: 'Jos he eivät kuule Moosesta ja profeettoja, niin eivät he usko, vaikka joku kuolleistakin nousisi ylös'" (Luuk.16:19-31).

Vaikken voikaan puhua ajasta enää entisessä merkityksessä – niin toisenlaista nyt kaikki on - , minun kuitenkin on todettava, etten päässyt heti ruumiista eroni jälkeen tähän ylösnousemuksen ihmeelliseen tilaan. Minulla on kaksi menneisyyttä, toinen entisessä olossani maan päällä, toinen "välitilassa", josta Raamattu käyttää sanaa "tuonela" (29).

Ruumiista erkaneminen

"Minun täytyy kerskata; se tosin ei ole hyödyllistä, mutta minä siirryn nyt näkyihin ja Herran ilmestyksiin. Tunnen miehen, joka on Kristuksessa: neljätoista vuotta sitten hänet temmattiin kolmanteen taivaaseen - oliko hän ruumiissaan, en tiedä, vai poissa ruumiista, en tiedä, Jumala sen tietää. Ja minä tiedän, että tämä mies - oliko hän ruumiissaan vai poissa ruumiista, en tiedä, Jumala sen tietää - temmattiin paratiisiin ja kuuli sanomattomia sanoja, joita ihmisen ei ole lupa puhua. Tästä miehestä minä kerskaan, mutta itsestäni en kerskaa, paitsi heikkoudestani" (2. Kor.12:1-5).

Olin kuin muiden mukana katsomassa entistä "majaani", tuota runneltunutta, tuota runneltuneena liikkumattomaksi käynyttä. Olin kuin kohoamassa sen yläpuolelle – hiljaa, hiljaa, kevyesti, kevyesti. Olin "asunut" tuossa ruumiissani, mutta nyt oli tullut muutto siitä pois (30).

Tässä tilassa odotin uutta "pukeutumista" uuteen majaan, jonka nyt ylösnousemuksessa olen saanut (31).

Näin itsekin paljon nyt taakse jääneestä, mm. entiset asuinsijani, ystäväni, monen monia tuntemattomia, näin kuin korkealta näköalapaikalta ja kuitenkin siten, etten saattanut pitää mahdottomana astumista sieltä aivan noiden näkemieni lähelle. Luulen monen monien samoin seurailleen nimenomaan entisten rakkaittensa elämää, emme nähneet näitä vain konkreettisina vaan samalla kuin läpikuultoisina, niin että heidän sisäinenkin elämänsä tuli kuvaan mukaan (33).

Meitä oli kaksi joukkoa, etäisyyksiin ulottuvaa, laskematonta, ja näiden välillä "suuri juopa", jonka yli kukaan ei voinut käydä. Jo välitila merkitsi näin tuomion alkua (33).

Vaikka Herra itse olikin jo korotettuna kirkkauden valtaistuimelle ja kaikkien "tilojen" vaihtelusta poissa, hän oli silti läsnä täälläkin, läsnä niin tunnettavalla tavalla, että joka hetki odotin näkeväni hänen kulkevan keskellämme. Tuo toinen ihmisjoukko sen sijaan oli vailla tätä ihmeellistä Vapahtajan läsnäolon tuntoa. Se koki jo nyt, miten kaikki toivo häipyy ihmiseltä, joka jää omaan varaansa. Paavali oli huoannut kaipuusta saada riisua maallinen maja ja olla Kristuksen kanssa, sillä se oli oleva paljon edellistä parempaa. Autuaat pääsivät hänen kanssaan jo tähän välitilan "paratiisiin", muut sen sijaan jatkoivat oloaan "poissa" Kristuksesta ja hänen yhteydestään (33-34).

Kristus tuonelassa

"Sillä myös Kristus kärsi kerran kuoleman syntien tähden, vanhurskas väärin puolesta, johdattaaksensa meidät Jumalan tykö; hän, joka tosin kuoletettiin lihassa, mutta tehtiin eläväksi

hengessä, jossa hän myös meni pois ja saarnasi vankeudessa oleville hengille, jotka muinoin eivät olleet kuuliaiset, kun Jumalan pitkämielisyys odotti Nooan päivinä, silloin kun valmistettiin arkkia, jossa vain muutamat, se on kahdeksan sielua, pelastuivat veden kautta” (1. Piet.3:18-20).

Se ei merkinnyt minkäänlaista ajassa tehdyn ratkaisun uusimista, sillä tuonelassa julistettiin – mikäli käsitin – Kristusta vain sellaisille, jotka eivät olleet häntä tunteneet. Hänet tunteneet olivat jo ajassa tehneet ratkaisunsa (35).

*Muistan opettajani ja isällisen ystäväni **Martti Ruuthin** kerran keskustellessamme istuneen hetken mietteissään ja sitten hiljaa kuin itsekseen lausuneen sanoja tähän tapaan: Jos iankaikkinen autuus ja kadotus ovat todellisuutta, niin miten olemme näin rauhallisia? Eikö tämän äärettömän vakavan asian tulisi vaikuttaa suorastaan mullistavasti kaikkeen, mitä ajattelemme ja teemme? Sanat sanottuaan vanhus istui hiljaa aivan kuin kuunnellakseen jostakin etäältä odottamaansa vastausta (35).*

Osastoja ei ollut

En nähnyt välitilassa mitään selviä ”osastoja”, noita Rooman kirkon opettamia (35).

Iloiten sain itse nyt todeta olleeni uskossa kuolleiden rakkaitteni ja jopa esivanhempieni kuten useiden muidenkin esirukousten kohteena (36).

hän oli Poika hamasta iankaikkisuudesta. Hän palasi asemaansa. Me emme palaa, meille tämä on uutta, sulaa, ääretöntä armoa yli kaikkien kuvitelmiemme (50).

Roomalaiskatolisten pelastushistoriallisten teologiien perusteelliset työt samalta ajalta herättivät huomiotani vasta paljon myöhemmin – mutta sitä väkevämmin. Löysin heidän kirjoituksistaan niin paljon jo ennalta aivan kuin alitajuisesti omaksumaani (tai pikemminkin ehkä Herran seurakunnan piirissä oppimaani), etten elämäni viimeisinä vuosina enää mitenkään saattanut leimata Rooman teologiaa sellaisin polttomerkein, joita asiaa tuntemattomat meillä jatkuvasti käyttävät (52).

Kokonaan toisin

Ympärilleni tähyillessäni pohdiskelen, tarvitaanko tässä vaiheessa enää meille entisestä olotilastamme tuttuja ammatteja ja tehtäviä vai oliko se munkki oikeassa, joka legendan mukaan aikanaan sai lähetettyä sanoman ystävä munkilleen rajan takaa. Miehet olivat sopineet siitä, että jos kaikki olisi, kuten he olivat kuvitelleet, sanoma sisältäisi sanan TALITER = siten. Jos uusi ei olisi kuvitellun mukaista, sanoma olisi sana ALITER = toisin. Tiedotus tuli muodossa: TOTALITER ALITER = kokonaan toisin (186).

Olkaa aina valmiit

Pietismissä oli aikoinaan korostettu ihmisen kuolinhetken merkitystä: missä tilassa ajasta lähdet, siinä sinut kerran tuomitaan (206).

”Tiililä arveli, ettei ollut oikein korostaa viimeisen hetken merkitystä. ”Epäilen, tokko Jumala katsoo yksinomaan viimeisen hetken mielialaa.” ”Koko uskonkilvoitus on tässä : Olenko yksin vai enkö ole? Onko minulla Vapahtaja vai eikö ole? Mutta riippuu ko tämä todella uskostani? Eikö Isä hoitele kuolevaa lastaan silloinkin kun tämä makaa tajuttomana” (Junkkaala, emt. s.582).

Muutamilla ihmisillä on ”rajakokemuksia”. Muuan nigerialainen joutui auto-onnettomuuteen ja sen seurauksena kuoli. Hänet vietiin tuonelaan. Hän oli vaarassa joutua helvettiin. Syy: oli sopimaton riita vaimonsa kanssa! (VH).

Tilinpäätös

Viimeinen tuomio on nyt koko elämän tilinpäätös (206).

1. Oi iäisyys, mä pelkään pituuttasi, Ei milloinkaan sun nähdä loppuasi. Oi iäisyys, oi aika ajaton! Sua ajatella kauhistavaa on.

2. Ah, vaivat ajan kerran katoaapi, jos vaikeatkin on, ne lopun saapi. Vaan vaivas, tuskas, iankaikkisuus, On joka hetki lakkaamatta uus.

3. Voi ankarata vihaa pyhän Herran, Kun rankaisee näin iäisesti kerran, Voi, ettei vaiva tämä kauhea Mua kohdata sais raukkaa, vaivaista.

4. Jo, sielu, herää, nouse unestasi Ja autuuttasi muista ajallasi. Jo riennä, parannus tee oikea, Niin kauan kuin on armo tarjona.

5. Maailma korska luotas, sielu, suista, Sen katoavaisuutta sä aina muista, Se rientää pois kuin virta väkevä, On kerran helvettiin sun kerran syöksevä..

6. Oi iäisyys, hirmuista pituuttasi! Ei milloinkaan sun nähdä loppuasi. Oi iäisyys, oi aika ajaton! Ah, Herra meille armon suokohon! (Vvk.608).

KOMMENTIT

Ei yli sen mikä on kirjoitettu

"Ei yli sen, mikä kirjoitettu on" (1. Kor.4:6).

Tiililä tunnettiin Raamattuun pitäytyvänä professorina. Oma pääsiäiseni – kirjassaan hän kuitenkin erehtyi luopumaan tästä periaatteesta. Hänellä oli suuri halu kurkistaa tuonpuoleisiin ja kertoa sellaista, mistä Raamattu vaikenee. Tällöin professori kuitenkin joutui ”heikolle jälle”.

”Se profeetta, jolla on uni, kertokoon unensa; mutta se, jolla on minun sanani, puhukoon minun sanani uskollisesti. Mitä tekevät oljet jyvien seassa? sanoo Herra” (Jer.23:28).

Kaikki pelastuvat?

Osmo Tiililä tunnettiin rajojen vetäjänä. Hänellä oli rohkeutta paljastaa jopa piispojen eksytykset. Tässä kirjassa rajat luodaan miltei umpeen. Kaikki opillinen selkeys on pyyhkäisty pois. Tiililä kokoa taivaan iloon lähes kaikki tuntemansa ihmiset. Professorin ystäväkunta on varsin laaja. Siellä on kirkonmiehiä, taiteilijoita, musiikkimiehiä ja valtiomiehiä: **Nathan Söderblom, Sigfrid Sirelius, Charles Darwin, Johann Ecu, Aleksis Kivi** jne.

Täällä ovat ”hengelliset” ja ”maalliset” rinta rinnan yhtenä Jumalan kansana (170).

USKO ei näytä olevan rajana. Runsas mielikuvitus antaa sijaa kaikille. Portti ei ole ahdas eikä tie ole kaita. Myös ekumenia vaikuttaa avaruuteen. Rooman kirkon isät löydetään myös taivaan ilosta.

Dogmaattisesti tämä kirja on epäluotettava! Lähtökohtaisesti tässä kirjassa olemme tekemisissä professori Tiililän vilkkaan mielikuvituksen kanssa!

Ajatuksemme yläpuolella

Kirjassaan Tiililä tuo esille pitkälti mielikuvitustaan. Hän näyttää unohtavan Raamatun ilmoituksen taivaasta. Parhaimmillaankin ihmisen ymmärrys ei tavoita taivasta. On turhaa vaivata ymmärrystään sillä, mistä meille ei ole Jumalan ilmoitusta!

"mitä silmä ei ole nähnyt eikä korva kuullut, mikä ei ole ihmisen sydämeen noussut ja minkä Jumala on valmistanut niille, jotka häntä rakastavat" (1. Kor.2:9).

"Taivas on Herran taivas, mutta maan hän on antanut ihmisten lapsille" (Ps.115:16).